

The Relationship Between Mental and Sexual Health Literacy and Men's Attitudes Toward Participation in Women's Sexual and Reproductive Health: A Cross-Sectional Study

Samaneh Abasi Arimi¹,
Soghra Khani²,
Roya Nikbakht³,
Monirolsadate Hosseini Tabaghdehi⁴,
Zohreh Shahhosseini⁵

¹ MSc Student in Counseling in Midwifery, Nursing and Midwifery School, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

² Professor, Department of Midwifery and Reproductive Health, Sexual and Reproductive Health Research Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

³ Assistant Professor, Department of Biostatistics and Epidemiology, Faculty of Health, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

⁴ Associated Professor, Department of midwifery, Sar.C., Islamic Azad University, Sari, Iran

⁵ Professor, Department of Midwifery and Reproductive Health, Sexual and Reproductive Health Research Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

(Received October 13, 2025; Accepted February 22, 2026)

Abstract

Background and purpose: Men's involvement in women's sexual and reproductive health plays an important role in promoting family health. This study aimed to examine the relationship between mental health literacy and sexual health literacy and men's attitudes toward their participation in women's sexual and reproductive health.

Materials and methods: This cross-sectional study was conducted between February and March 2025 on 223 men in Sari, Iran, using a convenience sampling method. Data were collected using a demographic-fertility information form, a mental health literacy questionnaire, an adult sexual health literacy questionnaire, and a scale assessing men's attitudes toward participation in women's sexual and reproductive health. Data were analysed using SPSS version 22, with a significance level set at $P < 0.05$. A generalised linear regression model was applied to examine the relationship between mental and sexual health literacy and men's attitudes toward participation in women's sexual and reproductive health.

Results: In this study, the mean and standard deviation of the ages of men and their wives were 40.55 ± 6.99 and 36.00 ± 7.10 , respectively, and the duration of marriage was 13.92 ± 7.26 years. The mean and standard deviation of mental health literacy, sexual health literacy, and men's attitudes toward participation in women's sexual health are not fully reported in the text provided. Based on the adjusted regression coefficients, men in paid employment ($P < 0.010$), satisfaction with the gender of their child ($P < 0.028$), higher sexual health literacy ($P < 0.001$), and higher mental health literacy ($P < 0.005$) had a more positive attitude. In contrast, men who had children ($P < 0.001$) and those using contraceptive methods other than natural methods ($P < 0.027$) had a more negative attitude.

Conclusion: Improving men's sexual and mental health literacy can be considered by health system planners and policymakers as a key strategy to strengthen positive attitudes and enhance men's participation in women's sexual and reproductive health.

Keywords: literacy, sexual health, attitude, mental health, male participation

J Mazandaran Univ Med Sci 2026; 36 (256): 42-53 (Persian).

Corresponding Author: Zohreh Shahhosseini - Sexual and Reproductive Health Research Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran (E-mail: zshahhosseini@yahoo.com)

ارتباط سواد سلامت روان و جنسی با نگرش مردان نسبت به مشارکت در سلامت جنسی و باروری زنان: یک مطالعه مقطعی

سمانه عباسی اریمی^۱

صغری خانی^۲

رویا نیک بخت^۳

منیرالسادات حسینی طبقدهی^۴

زهره شاه حسینی^۵

چکیده

سابقه و هدف: مشارکت مردان در سلامت جنسی و باروری زنان نقش به سزایی در ارتقای سلامت خانواده دارد. این مطالعه با هدف بررسی رابطه بین سواد سلامت روان و جنسی با نگرش مردان به مشارکت آنان در سلامت جنسی و باروری زنان، انجام پذیرفت.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی - تحلیلی، در فاصله زمانی بهمن تا اسفند ۱۴۰۳ بر روی ۲۲۳ مرد شهرستان ساری به روش در دسترس انجام شد. گردآوری داده‌ها با فرم اطلاعاتی عوامل جمعیتی - باروری، پرسشنامه سواد سلامت روان، سواد سلامت جنسی بزرگسالان و نگرش مردان به مشارکت آنان در سلامت جنسی و باروری زنان انجام شد. جهت تعیین ارتباط بین سواد سلامت جنسی و روان با نگرش مردان به مشارکت آنان در سلامت جنسی و باروری از مدل رگرسیون خطی تعمیم یافته استفاده شد.

یافته‌ها: در این مطالعه میانگین و انحراف معیار سن مردان و همسران آن‌ها به ترتیب $۴۰/۵۵ \pm ۶/۹۹$ و $۳۶ \pm ۷/۱۰$ و طول مدت ازدواج $۱۳/۹۲ \pm ۷/۲۶$ بوده است. همچنین میانگین و انحراف معیار سواد سلامت روان، سواد سلامت جنسی و نگرش مردان نسبت به مشارکت آنان در سلامت جنسی و باروری زنان به ترتیب $۱۳/۷۵ \pm ۱۳/۴۶$ ، $۱۰۳/۷۵ \pm ۲۶/۰۶$ و $۱۶۳/۲۸ \pm ۱۷/۴۲$ بود. بر اساس ضریب رگرسیونی تطبیق داده شده، مردانی که دارای شغل کارمند ($P < ۰/۰۱۰$)، رضایت از جنسیت فرزند ($P < ۰/۰۲۸$)، سواد سلامت جنسی ($P < ۰/۰۰۱$) و سواد سلامت روان ($P < ۰/۰۰۵$) بالا بودند، دارای نگرش مثبت نسبت به مشارکت در سلامت جنسی و باروری زنان داشتند. در مقابل، مردانی که دارای فرزند ($P < ۰/۰۰۱$) و از روش‌های پیشگیری از بارداری غیر از روش طبیعی استفاده می‌کردند ($P < ۰/۰۲۷$) دارای نگرش منفی بودند.

استنتاج: ارتقای سواد سلامت جنسی و روان مردان می‌تواند به‌عنوان یک راهبرد کلیدی برای تقویت نگرش مثبت و افزایش مشارکت مردان در سلامت جنسی و باروری زنان مورد توجه برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران نظام سلامت قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: سواد، سلامت جنسی، نگرش، سلامت روان، مشارکت مردان

مؤلف مسئول: زهره شاه حسینی - ساری: مرکز تحقیقات سلامت جنسی و باروری، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران Email: zshahhosseini@yahoo.com

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره در مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

۲. استاد، گروه مامایی و بهداشت باروری، مرکز تحقیقات سلامت جنسی و باروری، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

۳. استادیار، گروه آمار زیستی و اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

۴. دانشیار، گروه مامایی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

۵. استاد، گروه مامایی و بهداشت باروری، مرکز تحقیقات سلامت جنسی و باروری، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۷/۲۱ تاریخ ارجاع جهت اصلاحات: ۱۴۰۴/۷/۲ تاریخ تصویب: ۱۴۰۴/۱۲/۳

مقدمه

طبق تعریف سازمان بهداشت جهانی، سلامت باروری عبارتند از سلامت کامل جسمی، روانی و رفاه اجتماعی که همه جوانب مربوط به سیستم تولید مثل، روند و عملکرد آن را در بر می گیرد. از اواسط دهه ۱۹۹۰، سلامت جنسی و باروری مطرح شد و سلامت جنسی جزئی از سلامت باروری شناخته شد. در این راستا، یکی از اصول اساسی سلامت باروری، به ویژه آنچه که توسط سازمان بهداشت جهانی برجسته شده است، مشارکت مردان در مسائل مربوط به سلامت جنسی و باروری است (۱). این مفهوم شامل پذیرش مسئولیت‌ها به عنوان والدین و مسئول تنظیم خانواده، مراقبت‌های دوران بارداری، تأمین سلامت مادر و کودک، مراقبت از بلوغ در دختران، پیشگیری از بیماری‌های مقاربتی، بارداری‌های ناخواسته و پرخطر، پیشگیری از هر گونه خشونت علیه زنان و کودکان، حضور در برنامه‌های مراقبت‌های بهداشتی در دوران یائسگی و میانسالی همسر و توجه به بیماری‌های زنان مانند سرطان‌ها می‌شود (۲).

مشارکت مردان از جمله عوامل مهم و تاثیرگذار به منظور رسیدن به اهداف توسعه هزاره همانند توانمندسازی زنان، ارتقا سلامت جنسی و باروری، رفع تبعیض علیه زنان، ارتقای سلامت مادران و دستیابی به حقوق کودکان محسوب می‌شود (۳-۵). افزایش مشارکت مردان در سلامت جنسی و باروری موجب تغییراتی در روابط زوجین همانند افزایش ارتباطات و تصمیم‌گیری‌های عادلانه می‌گردد که در نتیجه به بهبود نتایج مراقبت و سلامت جنسی و باروری کمک می‌نماید (۶، ۷). یک راه مهم جهت افزایش مشارکت مردان در سلامت جنسی و باروری زنان، ایجاد نگرش مثبت در مردان می‌باشد که در نتیجه آن به سلامت خودشان نیز کمک می‌نماید (۸، ۹). از عوامل بازدارنده مشارکت مردان می‌توان به هنجارهای اجتماعی-فرهنگی و روانشناختی، کمبود آموزش و آگاهی، اطلاعات نادرست، تسلط زنان به عنوان ارائه دهندگان

مراقبت‌های بهداشتی در بسیاری از کلینیک‌های بهداشت اشاره کرد (۲، ۱۳-۹).

مشارکت مردان به عنوان فرآیندی از تغییر اجتماعی و رفتاری توصیف شده است که برای مردان لازم است تا نقش‌های مسئولانه تری با هدف اطمینان از رفاه زنان و کودکان ایفا کنند. یکی از اولین گام‌ها در طراحی خدمات بهداشتی با مشارکت مردان، آگاهی از عوامل مؤثر بر مشارکت مردان و همچنین آگاهی از نگرش آن‌ها نسبت به ارتقای نقش خود در این زمینه است (۳). از فاکتورهای کلیدی مؤثر بر مشارکت مردان در سلامت جنسی و باروری زنان میزان آگاهی و سطح سواد سلامت می‌باشد (۹). نتایج مطالعه‌ای در این رابطه نشان داد که آگاهی بهداشتی و دسترسی به اطلاعات علمی معتبر می‌توانند بر میزان مشارکت مردان در مراقبت‌های مرتبط با سلامت جنسی و باروری تأثیرگذار باشند (۱۴). در این میان، سواد سلامت روان و سواد سلامت جنسی به عنوان دو عامل شناختی مهم، نقش بسزایی در شکل‌گیری نگرش‌ها، باورها و رفتارهای حمایتی مردان ایفا می‌کنند. سواد سلامت جنسی به مجموعه‌ای از آگاهی‌ها، نگرش‌ها، انگیزه‌ها و توانایی‌های فردی، در ارتباط با دسترسی، درک، ارزیابی و استفاده از اطلاعات حوزه سلامت جنسی اطلاق می‌گردد (۱۵). هم‌چنین سواد سلامت جنسی به طیفی از اطلاعات گفته می‌شود که در ارتباط با حیطه‌های مختلف از جمله رشد و تکامل جنسیتی، بلوغ، بارداری، استفاده از روش‌های پیشگیری از بارداری، بیماری‌های منتقله از راه جنسی و توسعه مهارت‌های مرتبط با روابط جنسی می‌باشد. داشتن سطح مطلوبی از سواد سلامت جنسی، مهارت‌های فرد را در تجزیه و تحلیل، قضاوت، گفت‌وگو، تصمیم‌گیری و تغییر رفتار جنسی افزایش می‌دهد و او را در تأمین، حفظ و ارتقای سلامت جنسی خود توانمند می‌سازد (۱۶، ۱۷). بعد دیگر سواد سلامت، سواد سلامت روان است که به آگاهی و درک اختلالات روانی به‌منظور تشخیص، مقابله و

خروج شامل مردان نابارور، چند همسری در زمان مطالعه و مبتلا به بیماری های روانی شناخته شده بوده اند، بوده است. قابل ذکر است که اخذ رضایت کتبی آگاهانه از زوجین، توضیح در مورد طرح و اهداف آن، اطمینان از محرمانه ماندن اطلاعات جمع آوری شده، کسب کد اخلاق از دانشگاه علوم پزشکی مازندران (IR.MAZUMS.REC.1403.509) از جمله ملاحظات اخلاقی بود که در این مطالعه به آن ها توجه شد.

جهت تعیین حجم نمونه پیش مطالعه با حجم ۳۰ نفر انجام شد. پس از جمع آوری پرسشنامه ها، ضریب همبستگی پیرسون بین نمره ی سواد سلامت روان و نگرش مردان ۰/۲۴، که با استفاده از این نتایج و با در نظر گرفتن سطح معنی داری ۰/۰۵ و توان آزمون ۰/۹۰ حجم نمونه ۱۷۸ بدست آمد. در نهایت با توجه به نرخ عدم پاسخگویی ۲۰ درصد، ۲۲۳ نمونه از شش مرکز بهداشت و دو پایگاه به صورت هدفمند که بیش ترین مراجعین را داشتند، جمع آوری شد (۲، ۶-۴، ۸، ۱۱، ۱۲). با توجه به دشواری دسترسی به مردان و مشارکت محدود آنان در مراکز خدمات سلامت، برای جمع آوری داده ها از روش نمونه گیری در دسترس استفاده شد. در این مطالعه پرسشنامه های کتبی به دو صورت حضوری و غیر حضوری انجام شد، به طوری که حدود ۷۰ درصد پرسشنامه ها حضوری و ۳۰ درصد به صورت خود ایفا در منزل تکمیل شد. میانگین زمان لازم برای تکمیل پرسشنامه ها حدود ۱۰ تا ۱۵ دقیقه بود. در مواردی که امکان دسترسی مستقیم به مردان فراهم نبود، از همکاری زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی نیز استفاده شد؛ بدین صورت که هدف و اهمیت پژوهش برای آنان توضیح داده می شد و از ایشان خواسته شد در صورت تمایل، همسر خود را برای شرکت در پژوهش ترغیب نمایند. در این موارد، پرسشنامه ها از طریق زنان به همسرانشان تحویل داده شد و پس از تکمیل در منزل، مجدداً به پژوهشگر بازگردانده شد. به منظور رفع هر گونه ابهام در روند پاسخ دهی، شماره تماس پژوهشگر در اختیار شرکت کنندگان قرار گرفت تا در صورت وجود سؤال یا

پیشگیری از آن ها اشاره دارد و شامل توانایی شناسایی اختلالات روانی، عوامل خطر و نحوه جستجوی درمان و حمایت حرفه ای می شود (۱۸). نتایج برخی مطالعات نشان داده اند که اطلاعات ناکافی و سطح پایین سواد سلامت از موانع مهم مشارکت مردان در سلامت جنسی و باروری زنان به شمار می رود (۱۹، ۲۰). چندین مطالعه در رابطه با سواد سلامت روان مردان و سواد سلامت جنسی مردان انجام شد، ولیکن مطالعه ای در رابطه سواد سلامت روان و سواد سلامت جنسی مردان و مشارکت آنان در سلامت جنسی و باروری زنان انجام صورت نگرفت که این امر ضرورت انجام پژوهش های بیش تر در این زمینه را نشان می دهد (۲۳-۲۱). از طرفی با توجه به نقش مؤثر مشارکت مردان در ارتقای سلامت مادر و خانواده، توجه به عوامل مؤثر بر نگرش و مشارکت آنان در حوزه سلامت جنسی و باروری زنان از اهمیت ویژه ای برخوردار است. بر این اساس، مطالعه حاضر با هدف تعیین رابطه بین سواد سلامت روان و سواد سلامت جنسی با نگرش مردان نسبت به مشارکت آنان در سلامت جنسی و باروری زنان، در مراکز بهداشتی شهرستان ساری در سال ۱۴۰۳ انجام شد. امید است نتایج حاصل از این پژوهش بتواند شواهد علمی لازم را برای برنامه ریزی مداخلات آموزشی و سیاست گذاری های مناسب در جهت ارتقای سطح سواد سلامت روان و سواد سلامت جنسی مردان فراهم آورده و در نهایت به بهبود نگرش و افزایش مشارکت آنان در ارتقای سلامت جنسی و باروری زنان منجر شود.

مواد و روش ها

این مطالعه مقطعی-تحلیلی، در مراکز بهداشتی درمانی شهرستان ساری در فاصله زمانی بهمن ۱۴۰۳ تا اسفند ماه همان سال بر روی ۲۲۳ مرد آن شهرستان انجام شده است. معیار ورود شامل افراد متاهل، ایرانی الاصل بودن، حداقل یک سال از ازدواجشان گذشته و زنانشان در سنین باروری ۱۵ تا ۴۹ ساله بودند و معیار

نیاز به توضیح بیش تر، بتوانند با وی ارتباط برقرار کنند. در مجموع ۲۵۰ پرسشنامه توزیع شده، ۲۳۶ پرسشنامه عودت داده شد که از این تعداد، ۱۳ پرسشنامه به دلیل ناقص بودن حذف و در نهایت ۲۲۳ پرسشنامه وارد تحلیل نهایی شد.

پرسشنامه ها

برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه جمعیتی- باروری و طبی، پرسشنامه سواد سلامت روان، سواد سلامت جنسی و پرسشنامه نگرش مردان از مشارکت آنان در سلامت جنسی و باروری زنان استفاده شد.

پرسشنامه جمعیتی- باروری

این فرم که به صورت محقق ساخته و با مرور وسیع بر متون مرتبط تدوین شد که در دو طبقه اطلاعات جمعیتی و باروری است. در طبقه اطلاعات جمعیتی متغیرها شامل، سن، سن همسر، مدت ازدواج، تحصیلات، تحصیلات همسر، شغل، شغل همسر، محل سکونت، و درآمد خانوار می باشد. در طبقه اطلاعات باروری متغیرها شامل، تعداد فرزند، رضایت از جنس فرزند، روش جلوگیری از بارداری در حال حاضر و عضویت در گروه‌های مجازی مربوط به سلامت جنسی و باروری می باشد. متغیرهای مورد بررسی در این فرم با بازخوانی وسیع منابع موجود شناسایی شد که در نهایت با نشست با تیم تحقیق روایی محتوایی آن مورد تایید قرار گرفت.

پرسشنامه سواد سلامت روان (Mental Health Literacy Scale)

این پرسشنامه توسط دیاس و همکاران سال ۲۰۱۷ با ۲۹ سؤال در چهار حیطه طراحی شد. حیطه اول، آگاهی از مشکلات سلامت روان شامل ۱۱ سؤال، حیطه دوم، باورهای اشتباه در مورد مشکلات سلامت روان شامل ۸ سؤال، حیطه سوم، جستجوی کمک و مهارت‌های کمک‌های اولیه شامل ۶ سؤال و حیطه چهارم،

استراتژی‌های کمک به خود شامل ۴ سؤال می باشد. نمره گذاری این پرسشنامه با استفاده از طیف لیکرت ۵ درجه‌ای کاملاً موافقم نمره ۵، موافقم نمره ۴، نه موافق نه مخالف نمره ۳، مخالفم نمره ۲ و کاملاً مخالفم نمره ۱ می باشد. امتیاز کلی این پرسشنامه بین ۲۹ تا ۱۴۵ متغیر است. نمره آگاهی از مشکلات سلامت روان در محدوده بین ۱۱ تا ۵۵، باورهای اشتباه در مورد مشکلات سلامت روان ۸ تا ۴۰، جستجوی کمک و مهارت‌های کمک‌های اولیه بین ۶ و ۳۰ و استراتژی‌های کمک به خود محدوده بین ۴ تا ۲۰ بوده است. در این پرسشنامه نمره بالاتر نشان دهنده سواد سلامت روان بیش تر است. پایایی این پرسشنامه با استفاده از روش آلفای بین ۰/۷۴ تا ۰/۶۰ گزارش شد (۲۴). نسخه فارسی پرسشنامه سواد سلامت روان توسط ضاربی و همکاران در سال ۱۳۹۹ ترجمه و روانسنجی گردید. پایایی این ابزار با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۷ بوده است (۲۵).

پرسشنامه سواد سلامت جنسی (Sexual Health Literacy for Adults)

این پرسشنامه توسط معصومی و همکاران در سال ۱۳۹۸ برای اولین بار در ایران طراحی و روانسنجی گردید. این پرسشنامه دارای ۴ حیطه (مهارت دسترسی، خواندن و درک کردن، تحلیل و ارزیابی و کاربرد اطلاعات) با ۴۰ گویه به صورت طیف پاسخ پنج تایی لیکرت از کاملاً موافقم (نمره ۵) تا کاملاً مخالفم (نمره ۱) می باشد. این پرسشنامه دارای ۴ بعد شامل مهارت دسترسی (سوالات ۷-۱)، مهارت خواندن و درک کردن (سوالات ۲۵-۸)، مهارت تحلیل و ارزیابی (۳۰-۲۶) و مهارت کاربرد (۴۰-۳۱) می باشد. نمرات حیطه‌ها و نیز نمرات کل در چهار سطح شامل سواد سلامت جنسی ناکافی (۵۰-۰)، نه چندان کافی (۶۶-۵۰)، کافی (۸۴-۶۶)، و عالی (۱۰۰-۸۴) قابل تفسیر است. همسانی درونی ابزار با شاخص آلفای کرونباخ برای عوامل شناسایی شده در محدوده ۰/۸۴ تا ۰/۹۴ گزارش شده است (۲۶).

هم چنین میانگین و انحراف معیار نمره سواد سلامت روان، سواد سلامت جنسی و نگرش مردان به مشارکت سلامت جنسی و باروری به ترتیب $13/46 \pm 103/75$ ، $26/06 \pm 163/28$ و $17/42 \pm 170/80$ بوده است. ویژگی های جمعیتی در جدول شماره ۱، بیان شده است.

جدول شماره ۱: ویژگی های جمعیتی-باروری مشارکت کنندگان (تعداد=۲۲۳ نف)

متغیر	مشارکت کنندگان تعداد (درصد)
تحصیلات مردان	دیپلم، کارشناسی (۵۴/۳)۱۲۱
	ارشد، دکتری (۴۵/۷)۱۰۲
تحصیلات همسر	زیر دیپلم (۸۲/۵)۱۸۴
	دیپلم (۱۷/۵)۳۹
شغل	کارمند (۴۷/۱)۱۰۵
	آزاد (۳۰/۹)۶۹
	کارگر (۱۴/۳)۳۲
	سایر شغل ها (۷/۶)۱۷
شغل همسر	کارمند (۲۸/۳)۶۳
	خانه دار (۶۱/۴)۱۲۷
	آزاد (۱۰/۳)۲۳
محل سکونت	شهری (۸۵/۷)۱۹۱
	روستایی (۱۴/۳)۳۲
وضعیت درآمد	خیلی کم (۸/۱)۱۸
	کم (۲۲/۴)۵۰
	متوسط (۶۶/۴)۱۴۸
	بالا (۳/۱)۷
تعداد فرزند	۰ (۱۴/۳)۳۲
	۱ (۳۷/۲)۸۳
	۲ (۴۰/۴)۹۰
	≥ 3 (۸/۱)۱۸
روش پیشگیری	کاندوم (۴۰/۴)۹۰
	طبیعی (۴۵/۳)۱۰۱
	سایر روش ها (۱۴/۳)۳۲
سابقه ی عضویت در گروه های مجاری مربوط به سلامت جنسی و باروری	بله (۱۲/۱)۲۷
	خیر (۸۷/۹)۱۹۶

بر اساس ضریب رگرسیونی تطبیق داده شده، مردان دارای شغل کارمند نسبت به مردان کارگر ($P < 0/010$)، ($\beta = 1/06$)، راضی از جنسیت فرزند ($P < 0/028$)، ($\beta = 1/09$)، سواد سلامت جنسی بالا ($P < 0/001$)، ($\beta = 1/22$) و سواد سلامت روان بالا ($P < 0/005$)، ($\beta = 1/00$) نگرش مثبت بودند. نتایج نشان داد که مردانی که دارای فرزند بودند ($P < 0/001$)، ($\beta = 0/87$) و از روش کاندوم ($P < 0/003$)، ($\beta = 0/96$) و سایر روش ها ($P < 0/027$)، ($\beta = 0/94$) استفاده می کردند نسبت به مردانی که از روش طبیعی استفاده می کردند دارای نگرش منفی بودند (جدول شماره ۲).

پرسشنامه نگرش مردان از مشارکت آنان در سلامت جنسی و باروری زنان

این ابزار برای اولین بار توسط خانی و همکاران طراحی و روانسنجی گردید. این پرسشنامه یک ابزار ۳۸ سوالی در چهار حیطه شامل توجه عاطفی و جنسیتی، حمایت از دختران، توجه و تامین نیازها و پرهیز از خشونت می باشد. شیوه ی نمره دهی پرسشنامه به صورت لیکرت است که شامل ۵ گزینه کاملاً مخالفم (امتیاز ۱)، مخالفم (امتیاز ۲)، نظری ندارم (امتیاز ۳)، موافقم (امتیاز ۴) و کاملاً موافقم (امتیاز ۵) می باشد. براساس این پرسشنامه نمره ۳۸-۸۹ نگرش منفی، ۱۴۰-۸۹ نگرش خنثی (بی طرف) و ۱۹۰-۱۴۰ نگرش مثبت به مشارکت در سلامت جنسی و باروری زنان دارند. پایایی این ابزار با استفاده از آلفای کرونباخ برای همه عامل ها بیش تر از ۰/۷۰ به دست آمد (۲۷).

داده های این مطالعه پس از جمع آوری وارد نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. سطح معنی داری در کلیه ی آزمون ها ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. در توصیف متغیرهای کیفی از شاخص های آماری تعداد و درصد، و برای متغیرهای کمی از میانگین و انحراف معیار استفاده شد. در این مطالعه برای تعیین ارتباط سواد سلامت روان، سواد سلامت جنسی و عوامل جمعیتی با نگرش مردان به مشارکت در سلامت جنسی و باروری از مدل رگرسیون خطی تعمیم یافته استفاده شد. جهت انجام مدلسازی در ابتدا تک تک متغیرها وارد مدل شدند (مدل خام: crude) و سپس متغیرهایی که $P < 0/02$ داشتند به صورت همزمان وارد مدل تعدیل یافته (adjusted) شدند.

یافته ها

در این مطالعه ۱۹۲ نفر (۸۶/۱ درصد) راضی از جنسیت نوزاد بودند. میانگین و انحراف معیار سن مردان و همسران آن ها به ترتیب $40/55 \pm 6/99$ و $36 \pm 7/10$ و طول مدت ازدواج $13/92 \pm 7/26$ بوده است.

جدول شماره ۲: نتایج آزمون رگرسیون لجستیک ترتیبی عوامل جمعیتی-باروری مرتبط با نگرش مردان به مشارکت آنان در سلامت جنسی و باروری در مراکز بهداشتی درمانی شهرستان ساری سال ۱۴۰۳

متغیرها	نسبت شانس خام	فاصله اطمینان ۹۵ درصد		سطح معناداری	نسبت شانس تطبیق داده شده	فاصله اطمینان ۹۵ درصد		سطح معناداری
		حد پایین	حد بالا			حد پایین	حد بالا	
سن فرد (سال)	۱/۰۰	۰/۹۹	۱/۰۰	۰/۷۶۵	۱/۰۰	۰/۹۹	۱/۰۰	۰/۴۴۸
سن همسر (سال)	۱/۰۰	۰/۹۹	۱/۰۰	۰/۸۹۷	۰/۹۹	۱/۰۰	۰/۹۹	۰/۱۱۶
مدت ازدواج (سال)	۱/۰۰	۰/۹۹	۱/۰۰	۰/۹۴۵	۱/۰۰	۰/۹۹	۱/۰۰	۰/۱۲۷
شغل								
کارگر	رفرنس	-	-	-	-	-	-	-
کارمند	۱/۰۶	۱/۰۲	۱/۱۰	۰/۰۰۶	۱/۰۴	۰/۹۸	۱/۰۹	۰/۰۱۰
آزاد	۱/۰۲	۰/۹۶	۱/۰۶	۰/۴۴۴	۱/۰۴	۰/۹۸	۱/۰۹	۰/۱۲۳
غیره	۱/۰۳	۰/۹۷	۱/۰۹	۰/۳۷۱	۱/۰۶	۰/۹۹	۱/۱۳	۰/۰۷۹
محل سکونت	۰/۹۸	۰/۹۴	۱/۰۲	۰/۳۳۹	۰/۹۷	۰/۹۳	۱/۰۱	۰/۱۵۵
وضعیت درآمد								
خیلی کم	-	-	-	-	-	-	-	-
کم	۱/۰۷	۱/۰۱	۱/۱۲	۰/۰۲۵	۱/۰۷	۱/۰۰	۱/۱۶	۰/۰۵۰
متوسط	۱/۰۶	۱/۰۱	۱/۱۱	۰/۰۳۰	۱/۰۶	۰/۹۹	۱/۱۳	۰/۰۸۱
بالا	۱/۰۱	۰/۹۹	۱/۱۸	۰/۰۷۵	۱/۱۰	۰/۹۹	۱/۲۲	۰/۰۷۳
۰	رفرنس	-	-	-	-	-	-	-
۱	۰/۹۸	۰/۹۴	۱/۰۲	۰/۳۵۳	۰/۸۷	۰/۸۱	۰/۹۳	۰/۰۰۰
فرزند								
۲	۰/۹۷	۰/۹۳	۱/۰۱	۰/۱۹۳	۰/۸۵	۰/۷۹	۰/۹۲	۰/۰۰۰
۳	۰/۹۴	۰/۸۸	۰/۹۹	۰/۰۲۷	۰/۸۳	۰/۷۷	۰/۹۰	۰/۰۰۰
رضایت از جنسیت فرزند	۰/۹۷	۰/۹۴	۱/۰۱	۰/۱۶۹	۱/۰۹	۱/۰۰	۱/۱۷	۰/۰۲۸
طبیعی	رفرنس	-	-	-	-	-	-	-
روش پیشگیری								
کاندوم	۰/۹۷	۰/۹۴	۰/۹۹	۰/۰۲۴	۰/۹۶	۰/۹۳	۰/۹۸	۰/۰۰۳
سایر روش ها	۰/۹۴	۰/۹۰	۰/۹۷	۰/۰۰۱	۰/۹۴	۰/۹۰	۰/۹۹	۰/۰۲۷
سابقه‌ی عضویت در گروه‌های مجاری مربوط به سلامت جنسی و باروری	۰/۹۸	۰/۹۴	۱/۰۲	۰/۴۵۹	۱/۰۰	۰/۹۷	۱/۰۳	۰/۷۸۴
سواد								
ناکافی	رفرنس	-	-	-	-	-	-	-
سلامت	۱/۱۲	۱/۰۵	۱/۲۰	۰/۰۰۱	۱/۱۴	۱/۰۰	۱/۳۰	۰/۰۴۱
جنسی	۱/۱۴	۱/۰۷	۱/۲۲	۰/۰۰۱	۱/۱۷	۱/۰۳	۱/۳۲	۰/۰۱۴
کافی	۱/۲۱	۱/۱۳	۱/۲۸	۰/۰۰۱	۱/۲۲	۱/۰۸	۱/۳۸	۰/۰۰۱
عالی	۱/۰۱	۱/۰۰	۱/۰۲	۰/۰۰۱	۱/۰۱	۱/۰۰	۱/۰۰	۰/۰۰۵
سواد سلامت روان	۱/۰۱	۱/۰۰	۱/۰۲	۰/۰۰۱	۱/۰۱	۱/۰۰	۱/۰۰	۰/۰۰۵

بحث

مراقبت‌های پزشکی و پیشگیری داشتند (۱۹). این یافته‌ها تأکید می‌کند که نگرش مردان به مشارکت در سلامت باروری تحت تأثیر تجربه‌ها و دانش آنان قرار دارد و زمینه‌ساز رفتارهای حمایتی مثبت می‌شود.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که سواد سلامت جنسی بالا باعث نگرش مثبت مردان به مشارکت آنان در سلامت جنسی و باروری زنان می‌شود. این یافته با نتایج مطالعات شارما و همکاران و تقی‌زاده و همکاران همسو است که سطح سواد و آگاهی جنسی را یکی از عوامل مؤثر در مشارکت مردان در سلامت باروری معرفی کرده‌اند (۹، ۱۹). مردانی که درک بهتری از مسائل سلامت جنسی و باروری دارند، معمولاً نقش خود را در تنظیم خانواده و تصمیم‌گیری‌های مرتبط مهم‌تر می‌دانند و در این زمینه مشارکت فعال‌تری دارند. همچنین مطالعه نعمت‌زاده و همکاران نشان داد که سواد سلامت جنسی

با توجه به نقش کلیدی مردان در سلامت جنسی و باروری و تأثیر مستقیم آن بر سلامت خانواده، شناسایی عوامل مؤثر بر مشارکت آنان ضروری است. در این مطالعه، میانگین نمره کل نگرش مردان به مشارکت در سلامت جنسی و باروری زنان $17/42 \pm 17/80$ بود، که نشان دهنده سطح نگرش نسبتاً متوسط تا مثبت در این زمینه است. این یافته‌ها همسو با نتایج مطالعه حاجی‌زاده و همکاران (۲۰۱۵) است که نشان داد $67/3$ درصد از مردان نگرش نسبتاً مثبتی نسبت به مشارکت در سلامت جنسی و باروری داشتند (۲۸). همچنین مطالعه تقی‌زاده و همکاران نشان داد که مردان درک بالایی از مشارکت در سلامت باروری در زمینه‌های نظارت و مدیریت خانواده، ایجاد شرایط مناسب برای بارداری و سلامت عمومی همسران، و انجام اقدامات مربوط به

با عملکرد جنسی و رفتارهای مشارکتی مردان مرتبط است (۲۹). این یافته‌ها نشان می‌دهد که آموزش‌های جنسی و افزایش آگاهی مردان می‌تواند به بهبود نگرش و مشارکت آنان منجر شود. در راستای نتایج این یافته، مطالعه ای توسط لطفی و همکاران در رابطه با موانع مشارکت مردان در سلامت جنسی و باروری نشان داده شد که بسیاری از مردان دانش کافی در زمینه سلامت جنسی و باروری ندارند و نیازمند مداخلات آموزشی و فرهنگی گسترده هستند (۳۰).

در رابطه با سواد سلامت روان، نتایج مطالعه حاضر نشان داد که این عامل نقش مهمی در نگرش مثبت مردان به مشارکت در سلامت جنسی و باروری دارد. در این راستا نتایج مطالعه تقی‌زاده و همکاران نشان داد که مسائل روحی و روانی می‌توانند مشارکت مردان را محدود کنند و ارتقای سواد سلامت روان می‌تواند نقش مهمی در بهبود نگرش آنان ایفا کند (۱۹). این یافته‌ها تأکید می‌کند که علاوه بر دانش جنسی، سلامت روان نیز عامل کلیدی در مشارکت فعال مردان است.

یافته‌های مطالعه همچنین نشان داد که مردان شاغل با درآمد ثابت نگرش مثبت تری نسبت به مشارکت در سلامت جنسی و باروری زنان دارند، این نتایج با مطالعه شاه‌جهان و همکاران همسو است (۳۱). دلیل احتمالی این امر می‌تواند دسترسی بهتر این گروه به منابع اطلاعاتی و حضور در محیط‌های سازمانی باشد که آموزش‌ها و فرهنگ‌سازی مرتبط با سلامت جنسی و باروری را تسهیل می‌کند؛ بنابراین اشتغال و ثبات درآمد می‌تواند فرصت‌های مشارکت مردان را افزایش دهد.

نتایج نشان داد که رضایت از جنسیت فرزند نیز با نگرش مثبت تر مردان نسبت به مشارکت در سلامت جنسی و باروری زنان مرتبط بود، که مشابه یافته‌های شاه‌جهان و همکاران است (۳۱). مردانی که از جنسیت فرزند خود رضایت دارند، احتمالاً احساس امنیت بیش تری در نقش پدرانه پیدا کرده و با نگرش مثبت تری در امور سلامت باروری مشارکت می‌کنند.

نتایج این مطالعه نشان داد که مردانی که از کاندوم و سایر روش‌های مدرن پیشگیری استفاده می‌کنند، در مقایسه با مردانی که روش‌های طبیعی را انتخاب می‌کنند، نگرش منفی تری نسبت به مشارکت در سلامت جنسی و باروری زنان دارند. این یافته با نتایج برخی پژوهش‌های پیشین همخوانی دارد که نشان می‌دهند استفاده از روش‌های مدرن پیشگیری می‌تواند با فشارهای اجتماعی و هنجاری همراه باشد و برداشت مردان از نقش و مسئولیت خود در سلامت باروری را تحت تأثیر قرار دهد (۱۴، ۳۲). مطالعات قبلی همچنین حاکی از آن است که تجربه دشواری در استفاده از روش‌های پیشگیری مدرن، از جمله محدودیت دسترسی و نیاز به مراجعه به مراکز بهداشتی، می‌تواند منجر به شکل‌گیری نگرش‌های منفی در مردان نسبت به مشارکت فعال در سلامت باروری زنان شود (۳۲). این چالش‌ها ممکن است احساس ناکارآمدی یا کاهش انگیزه مشارکت را در مردان تقویت کند. علاوه بر این، محیط‌های ارائه دهنده خدمات بهداشتی که تمرکز اصلی آن‌ها بر زنان است و نیازها و مشارکت مردان را به‌طور کافی در نظر نمی‌گیرند، می‌توانند به تشدید نگرش منفی مردان نسبت به مشارکت در سلامت جنسی و باروری زنان منجر شوند (۱۴، ۳۲). در مقابل، مردانی که روش‌های طبیعی پیشگیری را انتخاب می‌کنند، ممکن است این رویکرد را به‌عنوان شیوه‌ای ساده‌تر، کم‌دخالت‌تر و قابل کنترل‌تر درک کنند. این برداشت می‌تواند زمینه‌ساز نگرش مثبت تری نسبت به مشارکت در سلامت باروری زنان باشد، موضوعی که در مطالعه ای پیشین نیز مورد تأیید قرار گرفته است (۳۳). به نظر می‌رسد ماهیت مشارکتی و مبتنی بر ارتباط در روش‌های طبیعی، نقش مهمی در تقویت احساس مسئولیت مشترک و نگرش حمایتی مردان ایفا می‌کند. یافته‌ی مطالعه‌ی حاضر نشان داد مردان دارای فرزند نگرش منفی تری نسبت به مشارکت در سلامت جنسی و باروری زنان دارند، نتایج این مطالعه همراستا با مطالعه

روابط علت و معلولی بین سواد سلامت جنسی و سواد سلامت روان با نگرش مردان به مشارکت در سلامت جنسی و باروری مشارکت کنندگان به دلیل تورش تقدم و تاخر (Temporality Bias) غیر ممکن است و این که تورش اطلاعات (Information Bias) به دلیل حساس بودن ماهیت سوالات در حوزه سلامت جنسی می باشد. برای کاهش این بایاس، اگر چه با این وجود که مطالعه حاضر به مشارکت کنندگان در خصوص محرمانه بودن داده ها اطمینان داده شد، نتایج ممکن است مستعد تورش مطلوبیت اجتماعی (Social desirability Bias) باشند. از محدودیت های دیگر مطالعه متغیرهای مورد بررسی در این پژوهش از طریق پرسشنامه و به صورت خود گزارش دهی تکمیل شد که در تفسیر نتایج باید به آن دقت نمود.

سواد سلامت جنسی و سواد سلامت روان نقش مهمی در نگرش مردان نسبت به مشارکت در سلامت جنسی و باروری زنان دارند، به طوری که مردان با سواد بالاتر، نگرش مثبت تر و مشارکت فعال تری از خود نشان دادند. عواملی مانند وضعیت شغلی، درآمد ثابت و رضایت از جنسیت فرزند نیز بر نگرش آنان مؤثر بود، در حالی که سن، تحصیلات همسر و طول مدت ازدواج تأثیر معنی داری نداشتند. یافته ها نشان می دهد که تقویت آموزش ها و مداخلات هدفمند با محوریت ارتقای سواد سلامت جنسی و روان مردان می تواند مشارکت آنان در سلامت باروری زنان را افزایش دهد.

رودسری و همکاران می باشد که نشان داده شد، نقش پدر شدن به تقویت هنجارهای جنسیتی سنتی کمک می کند که مشارکت مردان را در امور سلامت باروری محدود می کند (۱۴). از دلایل احتمالی دیگر این است که مردان پس از پدر شدن، خود را بیش تر در نقش تأمین کننده اقتصادی و کم تر در مراقبت جنسی و باروری می بینند و مسئولیت اصلی موضوعات جنسی و باروری را به زنان واگذار می کنند (۳۴). با توجه به این شواهد، توصیه می شود مداخلات آموزشی برای مردان دارای فرزند به صورت ویژه و هدفمند طراحی شوند، به طوری که بر تغییر هنجارهای جنسیتی، ارتقای آگاهی و فراهم کردن فرصت های عملی مشارکت تمرکز کنند. در مقابل، در این مطالعه سن، سن همسر، درآمد، طول مدت ازدواج، تحصیلات همسر و محل زندگی با نگرش مردان ارتباط معنی داری نداشتند. علت عدم ارتباط بین این متغیرها با نگرش مردان به مشارکت در سلامت جنسی و باروری زنان می تواند ناشی از عدم تفاوت چندان در میزان درآمد، سطح تحصیلات و محل زندگی مشارکت کنندگان باشد. ممکن است برخی متغیرهایی مانند سن و تحصیلات همسر از طریق عواملی مانند سواد سلامت جنسی و روان یا نگرش کلی مردان منتقل شود و در تحلیل چند متغیره، اثر مستقیم آن ها کاهش پیدا کند و غالب بودن نقش های جنسیتی و هنجارهای فرهنگی بر عواملی از قبیل عوامل اقتصادی باعث شده است که اثر عوامل اقتصادی در نگرش مردان کم تر دیده شود.

از جمله محدودیت های طرح تحقیقاتی حاضر می توان گفت که به دلیل مقطعی بودن این مطالعه، تعیین

References

1. World Health Organization. Sexual health and its linkages to reproductive health: an operational approach. Geneva: WHO; 2017.
2. Khani S. A review on various aspects of male involvement in women's sexual and reproductive health. J Mazandaran Univ Med Sci 2017;27(152):99-116.
3. Fathnezhad Kazemi A, Sharifi N, Khazaeian S, Ramezankhani A. Various aspects of abortion and related policies in the world. Med Ethics J 2017;11(39):75-89.

4. Simbar M, Nahidi F, Tehran FR, Ramezankhani A. Fathers' educational needs for perinatal care in urban Iran: a qualitative approach. *J Biosoc Sci* 2010; 42(5):633-641. PMID: 20470446.
5. Jamali F, Olfati F, Oveisi S, Khademi M. Effects of spouses' involvement in pregnancy on fear of childbirth in nulliparous women. *J Qazvin Univ Med Sci* 2018;22(2):38-47.
6. Tokhi M, Comrie-Thomson L, Davis J, Portela A, Chersich M, Luchters S. Involving men to improve maternal and newborn health: a systematic review of the effectiveness of interventions. *PLoS One* 2018; 13(1):e0191620. PMID: 29370258.
7. Hartmann M, Gilles K, Shattuck D, Kerner B, Guest G. Changes in couples' communication as a result of a male-involvement family planning intervention. *J Health Commun* 2012; 7(7):802-819. PMID: 22545820.
8. Hall S. Woman-centered care in pregnancy and childbirth. *Prim Health Care* 2011; 21(9):11.
9. Sharma S, KC B, Khatri A. Factors influencing male participation in reproductive health: a qualitative study. *J Multidiscip Healthc* 2018;11:601-608. PMID: 30425506.
10. Ditekemena J, Matendo R, Koole O, Colebunders R, Kashamuka M, Tshefu A, et al. Male partner voluntary counselling and testing associated with the antenatal services in Kinshasa, Democratic Republic of Congo: a randomized controlled trial. *Int J STD AIDS* 2011;22(3):165-170. PMID: 21464455.
11. Kululanga L, Sundby J, Malata A, Chirwa E. Striving to promote male involvement in maternal health care in rural and urban settings in Malawi: a qualitative study. *Reprod Health* 2011;8:36. PMID: 22133209.
12. Kaye DK, Kakaire O, Nakimuli A, Osinde MO, Mbalinda SN, Kakande N. Male involvement during pregnancy and childbirth: men's perceptions, practices and experiences during the care for women who developed childbirth complications in Mulago Hospital, Uganda. *BMC Pregnancy Childbirth* 2014;14:54. PMID: 24479421.
13. Britton LE, Tumlinson K, Williams CR, Gorrindo P, Onyango DP, Wambua DM. How women and providers perceive male partner resistance to contraceptives in Western Kenya: a qualitative study. *Sex Reprod Healthc* 2021;29:100650. PMID: 34364197.
14. Roudsari RL, Sharifi F, Goudarzi F. Barriers to the participation of men in reproductive health care: a systematic review and meta-synthesis. *BMC Public Health* 2023;23(1):818. PMID: 37143008.
15. The importance of context in understanding and seeking to promote sexual health. In: Ingham R, Aggleton P, editors. *Promoting young people's sexual health*. London: Routledge; 2006. p. 53-72.
16. Vasquez-Velasquez C, Choque-Quispe BM, Suchdev PS, Rees CA, Tapia V, Ko YA, et al. Changes in anemia prevalence and the proportion of anemia associated with iron deficiency or inflammation in young children residing in Puno, Peru: analysis using new World Health Organization guidelines for defining anemia. *PLoS One* 2026; 21(2): e0342255. PMID: 41719324.

17. Vasquez-Velasquez C, Choque-Quispe BM, Suchdev PS, Rees CA, Tapia V, Ko YA, et al. Changes in anemia prevalence and the proportion of anemia associated with iron deficiency or inflammation in young children residing in Puno, Peru: analysis using new World Health Organization guidelines for defining anemia. *PLoS One* 2026; 21(2): e0342255. PMID: 41719324.
18. Jorm AF, Korten AE, Jacomb PA, Christensen H, Rodgers B, Pollitt P. "Mental health literacy": a survey of the public's ability to recognise mental disorders and their beliefs about the effectiveness of treatment. *Med J Aust* 1997; 166(4):182-186. PMID: 9066546.
19. Sarafraz N, Taghizadeh Z, Ravaghi H, Jafari N, Taheri M. Designing a model for promoting the participation of men in sexual and reproductive health using Structural Equation Modeling-Partial Least Squares (SEM-PLS). *Electron J Gen Med* 2019;16(6):em177.
20. Kabagenyi A, Jennings L, Reid A, Nalwadda G, Ntozi J, Atuyambe L. Barriers to male involvement in contraceptive uptake and reproductive health services: a qualitative study of men and women's perceptions in two rural districts in Uganda. *Reprod Health* 2014;11:21. PMID: 24597502.
21. Lee HY, Hwang J, Ball JG, Lee J, Yu Y, Albright DL. Mental health literacy affects mental health attitude: is there a gender difference? *Am J Health Behav* 2020; 44(3):282-291. PMID: 32295676.
22. Blom S, Lindh F, Lundin A, Burström B, Hensing G, Löve J. How gender and low mental health literacy are related to unmet need for mental healthcare: a cross-sectional population-based study in Sweden. *Arch Public Health* 2024;82(1):12. PMID: 38273389.
23. Rashidi N, Mashoufi M, Mardi A, Shadman A. Sexual health literacy among unmarried men attending premarital counseling center in Ardabil, Iran, 2023. *J Health Lit* 2023;8(4):42-52.
24. Campos L, Dias P, Palha F, Duarte A, Veiga E. Mental Health Literacy Questionnaire. *PsyTest Dataset* 2017.
25. Zarebi A, Jafari F, Hosseinian S, Nooripour R. Psychometric properties of the Persian version of the Mental Health Literacy Scale (MHLS) on Iranian students in 1398. *J Res Psychol Health* 2021; 14(4):85-103.
26. Maasoumi R, Jamali B, Zarei F, Tavousi M. Prerequisites of sexual health literacy promoting service: a qualitative study in Iran. *BMC Health Serv Res* 2023;23(1):16. PMID: 36597059.
27. Soleimani S, Khani S, Sharif Nia H, Abdollahi F. Designing and determining psychometric properties of a questionnaire on assessment of men's attitudes toward male participation in women's sexual and reproductive health issues. *J Nurs Midwifery Sci* 2020;7(3):159-168.
28. Javadnoori M, Hajizadeh M, Javadifar N. Sexual and reproductive health needs of adult men in Ahwaz, Iran. *Maturitas* 2015;81(1):222.
29. Nematzadeh S, Shahhosseini Z, Moosazadeh M, Hamzehgardeshi Z. Sexual health literacy level and its related factors among married medical sciences college students in an Iranian setting: a web-based cross-sectional study. *Reprod Health* 2024;21(1):52. PMID: 38632616.

30. Lotfi R, Azin SA, Hatefnia E, Amiri M, Simbar M, Tehrani FR. How Iranian men perceive sexual and reproductive health? A qualitative study. *J Men Health* 2019;15(4):e1-e12.
31. Shahjahan M, Mumu SJ, Afroz A, Chowdhury HA, Kabir R, Ahmed K. Determinants of male participation in reproductive healthcare services: a cross-sectional study. *Reprod Health* 2013; 10:27. PMID: 23680449.
32. Ahmed J, Abrejo F, Gul X, Saleem S. Men's involvement in family planning programs: an exploratory study from Karachi, Pakistan. *Reprod Health* 2024;21(1):146. PMID: 39363351.
33. Unseld M, Rötzer E, Weigl R, Masel EK, Manhart MD. Use of natural family planning (NFP) and its effect on couple relationships and sexual satisfaction: a multi-country survey of NFP users from US and Europe. *Front Public Health* 2017;5:42. PMID: 28349048.
34. Davis J, Vyankandondera J, Luchters S, Simon D, Holmes W. Male involvement in reproductive, maternal and child health: a qualitative study of policymaker and practitioner perspectives in the Pacific. *Reprod Health* 2016;13(1):81. PMID: 27423461.